

بیکاری و امنیت اجتماعی

(مطالعه موردی استان کرمان)

محمد حسین امجدی^۱، مرضیه انحصاری^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۳/۰۸/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۶/۲۲

چکیده

زمینه و هدف: وجود امنیت در هر جامعه، مهم ترین و اساسی ترین عامل تضمین رشد و توسعه پایدار و مطلوب است، در حالی که جرم مهم ترین دشمن امنیت اجتماعی است و افزایش آن رابطه منفی با امنیت دارد. با توجه به روند نسبتاً افزایشی جرم و آسیب های اجتماعی در کشور ما، بررسی ابعاد مختلف علل وقوع ناامنی مخصوصاً از بعد اقتصادی از اهمیت فراوانی برخوردار است و درک دقیق و علمی روابط علی و معلولی بین این دو، رهنمون مناسبی برای اداره بهتر جامعه به سیاست گذاران کشور ارائه خواهد کرد.

مواد و روش ها: مقاله حاضر با استفاده از روش تحلیلی توصیفی و با استناد به آمار و اطلاعات سال های اخیر به بررسی رابطه بیکاری و امنیت اجتماعی در استان کرمان می پردازد.

نتیجه: نتایج تحقیق نشان می دهد که سیاست گذاران کشور برای افزایش امنیت اجتماعی و کاهش جرایم و آسیب های اجتماعی پیش از این که توجه خود را به مسائل انتظامی و قضایی معطوف نمایند، می بایست به عوامل کاهش امنیت توجه بیش تری داشته باشند. تلاش برای ایجاد رونق و رشد و توسعه اقتصادی با توجه به قابلیت ها و استعداد های استان، اجرای سیاست های فقرزدایی، کاهش نابرابری های درآمدی و اتخاذ سیاست های مناسب اشتغال زایی جهت کاهش نرخ بیکاری و افزایش درآمد خانوارها می تواند از جمله این علاجها باشد.

کلید واژه: بیکاری، امنیت اجتماعی، آسیب های اجتماعی، جرم، کرمان.

۱- کارشناس ارشد اقتصاد و رئیس گروه نوسازی و تحول اداری استانداری کرمان، (نویسنده مسئول) ۰۹۱۳۲۹۶۰۵۱۸-

mhamjadi@gmail.com

۲- کارشناس ارشد ریاضی، yahoo.com/@۱۳۶۲_enhesari

مقدمه

جامعه انسانی بر اساس نظم اجتماعی و به واسطه هنجارهای اجتماعی اداره می‌شود. هنجارهای اجتماعی الگوها و شیوه‌های رفتار و قواعد تعیین کننده کنش متقابل میان مردم است که پیروی از آن‌ها موجب تعادل و نظم در جامعه می‌گردد. در هر جامعه می‌توان شاخص‌هایی را در نظر گرفت که نشانگر وضعیت امنیت اجتماعی موجود در آن جامعه باشد. یکی از مقوله‌های مرتبط با امنیت اجتماعی چگونگی کاهش یا افزایش آن و دلایل این رخداد است. به عنوان مثال پدیده‌هایی همانند رشد و توسعه اقتصادی، افزایش رفاه اجتماعی، رونق کیفیت زندگی و ... به عنوان پیامدهای مثبت افزایش امنیت اجتماعی در یک جامعه در نظر گرفته می‌شوند. از سوی دیگر افزایش جرایم و کج‌روی‌های اجتماعی به عنوان نشانه‌هایی از افول امنیت اجتماعی قلمداد می‌شود. در واقع آمار جرایم می‌تواند نشانه‌ای از نقصان و تزلزل وفاق ارزشی و هنجاری جامعه باشد همچنان که رواج جرم و کج‌روی در جامعه علاوه بر این که نشان می‌دهد شاخص‌های امنیت اجتماعی نظیر اعتماد اجتماعی و شبکه روابط اجتماعی دچار بحران جدی است، می‌تواند ترسیم‌گر واقعیت آتی جامعه هم باشد. میزان جرایم اجتماعی و گستردگی نهادهای رسیدگی به این جرایم می‌تواند در دراز مدت به شدت میزان اعتماد اجتماعی در کلیه سطوح و به دنبال آن میزان مشارکت اجتماعی را متأثر سازد. ناگفته پیداست که در چنین شرایطی برنامه‌های توسعه مردم‌گرا و مشارکتی با چالشی جدی مواجه خواهند شد.

بررسی آمارهای مربوط به جرائم نشان دهنده رشد جرائم و آسیب‌های اجتماعی در کشور است که جای نگرانی بسیار دارد. بر اساس آمار منتشر شده از سوی قوه قضاییه، چهار میلیون پرونده قضایی طی ۳۶۶ روز سال ۱۳۹۱ در دستگاه قضایی تشکیل شده که ده جرم نخست آن شامل سرقت مستوجب تعزیر، ضرب و جرح عمد و غیر عمد، توهین، تهدید، تخریب، نگهداری و مالکیت مواد مخدر، استفاده از مواد مخدر، خیانت در امانت و صدور چک بی‌محل است. این پرونده‌ها حاصل دعوای حقوقی و کیفری ۷۶ میلیون ایرانی است که اگر جمعیت کشور بر تعداد چهار میلیون پرونده تقسیم شود، معنایش این می‌شود که به ازای هر ۱۹ ایرانی در دستگاه قضایی یک پرونده وجود دارد. (خباز، ۱۳۹۲: ۱)

کاهش سن آسیب دیدگان اجتماعی نیز از دیگر ویژگی‌های کشور ماست. که با توجه به جوان بودن جمعیت کشور این مسئله بسیار نگران کننده است. آمارها نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۹ نزدیک به ۳۳ درصد از دست گیرشدگان جرائم افراد دارای سن بین ۱۸ تا ۲۴ سال بوده‌اند. از طرف دیگر تنوع جرایم و آسیب‌های اجتماعی از دیگر این ویژگی‌هاست به گونه‌ای که مسائلی از قبیل دختران فراری، زنان و کودکان خیابانی، مواد مخدر صنعتی و جرائم اینترنتی از پدیده‌های جدید به حساب می‌آیند.

استان کرمان نیز از این قاعده مستثنی نیست. بر اساس گفته‌های مقامات دادگستری

استان کرمان در نیمه نخست سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۱ پرونده‌های دادگستری این استان ۱۱ درصد رشد داشته است. سرقت مستوجب تعزیر و ضرب و جرح عمدی به عنوان اتهام‌های اول و دوم هستند و آمار سرقت نیز در سال ۹۱ نسبت به سال پیش از آن ۴۳ درصد و ضرب و جرح عمدی ۲۶ درصد رشد داشته است. همچنین در سال ۹۱ نسبت به سال پیش از آن جرایم و آسیب‌ها ۲۲ درصد رشد داشته‌اند. بر اساس آمار با توجه به وجود ۲۴۰ قاضی در استان کرمان هر قاضی به طور میانگین سالانه دو هزار پرونده را رسیدگی می‌کند. (خالقی، ۱۳۹۲: سایت اینترنتی)

با توجه به آمارهای موجود، به نظر می‌رسد که عدم توجه به دلایل ایجاد جرائم و آسیب‌های اجتماعی عواقب جدی و زیانباری بر جامعه تحمیل می‌کند. این نگرانی به خصوص با توجه به جوان بودن جمعیت و رشد جرم در میان آن‌ها از اهمیت دوچندانی برخوردار است. از این رو مطالعه آسیب‌های اجتماعی از تمامی جنبه‌های آن شامل جنبه‌های حقوقی، جامعه‌شناسی و اقتصادی از اهمیت بالایی برخوردار است. پدیده بیکاری بویژه بیکاری جوانان و افراد تحصیل کرده، در حال حاضر جزء متغیرهای اقتصادی است که ابعاد اجتماعی آن در حال پررنگ شدن است و می‌بایست به این موضوع با نگاهی ویژه پرداخته شود.

مقاله حاضر به بررسی وضعیت بیکاری و امنیت اجتماعی در استان کرمان پرداخته است. مقاله به این صورت سازماندهی شده است که پس از مقدمه به بررسی مبانی نظری و رابطه بین بیکاری و آسیب‌های اجتماعی می‌پردازد، در بخش‌های بعدی به بررسی متغیرهای کلان اقتصادی استان و وضعیت اشتغال در استان پرداخته شده است. سپس داده‌های آماری جرم در استان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در انتها نتیجه‌گیری و جمع‌بندی ارائه می‌شود. در خلال مباحث به فراخور موضوع برخی مطالعات تجربی مرتبط با آسیب‌های اجتماعی و بیکاری به صورت اجمالی بیان شده است.

پیشینه تحقیق

امروز ضروری‌ترین نیاز یک جامعه امنیت است. حضرت علی (ع) می‌فرمایند دو نعمت تا وقتی وجود دارند قدرشان شناخته نمی‌شود اما وقتی از دست رفتند ارزش و جایگاه واقعی آن‌ها پدیدار می‌شود. این دو نعمت امنیت و سلامت هستند. بنابراین با توجه به اینکه نیاز به امنیت یک امر فطری بوده و هدف از تشکیل یک دولت یا حکومت و وضع قوانین در هر جامعه ایجاد امنیت است بنابراین در هر جامعه انتظار مردم از حاکمیت ایجاد و حفظ امنیت است.

از نگاه آسیب‌شناسی در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان امنیت را به هشت گروه امنیت فرهنگی، امنیت فردی، امنیت شغلی، امنیت ملی، امنیت قضایی، امنیت اجتماعی یا گروهی، امنیت محیط زیست و امنیت اقتصادی تقسیم کرد.

بحث امنیت اجتماعی بحثی است که به بعد داخلی امنیت بر می‌گردد، یعنی مسائلی که

در حوزه‌های متفاوت سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی و قضایی افراد جامعه با آن روبرو هستند. به طور قطع نمی‌توان امنیت اجتماعی را بی‌ارتباط با سایر فرایندهای امنیت مورد بررسی قرار داد. در یک نگاه کلی امنیت اجتماعی عبارتست از فراغت و آزادی افراد جامعه از ترس، تهدید و اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، شغل و آبروی افراد یک جامعه از هر نوع تهدید و خطر. (ابهر، ۱۳۹۰: سایت اینترنتی)

تأمین امنیت اجتماعی تنها با شناخت رفتارهایی صورت می‌گیرد که به افزایش یا کاهش امنیت منجر می‌گردد. این سؤال که چه عواملی منجر به بروز ناامنی در جوامع شده و چگونه می‌توان امنیت اجتماعی مطلوب را در سطح جامعه ارتقاء بخشید مورد بحث و بررسی بسیاری از محققین بوده است. از آنجا که یکی از مسائل و مباحث درباره‌ی وجود ناامنی، نبود الگوی جامع و بهینه برای ارتقاء امنیت اجتماعی می‌باشد، لذا با شناخت علل و اسباب امنیت اجتماعی و دست‌کاری عوامل کاهنده و فزاینده‌ی آن می‌توان به سطح قابل قبولی از امنیت اجتماعی در جامعه نایل آمد. آنچه که امنیت اجتماعی را تهدید می‌کند و باعث سقوط تدریجی جامعه می‌گردد، عدم رعایت ارزش‌های پذیرفته شده و آسیب‌های وارده بر آن است که از جمله آسیب‌های اجتماعی می‌توان به اعتیاد، انحرافات جنسی، فرار دختران، بزهکاری، ایدز و ... اشاره کرد.

تحقیقات نشان می‌دهند که محیط اقتصادی در ایجاد ناامنی اجتماعی موثر است. به طوری که در جوامعی که در آن‌ها نابرابری درآمد افزایش یافته است یک نوع حقارت و سرافکنندگی در افراد کم درآمد ایجاد می‌شود که این عامل باعث ایجاد انگیزه‌های مجرمانه در برخی از این افراد می‌شود. بر اساس تئوری محرومیت نسبی، که توسط جامعه‌شناسان جودیت بلاو و پیتربلاو^۱ مطرح شده است، افراد طبقات پایین ممکن است هنگام مقایسه شرایط زندگی خود با افراد ثروتمند احساس محرومیت نمایند. این احساس محرومیت منجر به احساس بی‌عدالتی و نارضایتی می‌شود و عدم اعتماد را در آن‌ها پرورش می‌دهد. در نتیجه شانس پیشرفت آن‌ها از طریق معیارهای مشروع مسدود می‌گردد و احساس ناتوانی را به وجود می‌آورد که دشمنی و پرخاشگری و سرانجام خشونت و جرم را به دنبال خواهد داشت. (احمدی، ۱۳۷۷: ۲۱۰)

در این خصوص در داخل و خارج مطالعاتی زیادی صورت گرفته است. سانچز در مقاله‌ای به بررسی عوامل اقتصادی جرم در کشور کلمبیا می‌پردازد. وی نتیجه می‌گیرد که نابرابری‌های اقتصادی همواره به عنوان یکی از مهمترین عوامل اقتصادی (بالقوه) در ارتکاب جرم به خصوص جرایم علیه اموال محسوب می‌شود. (Sanchez, 2002, 52)

جمیل صمدی بگه‌جان، در سال ۱۳۸۴ در مقاله‌ای «امنیت اجتماعی در سندج» را مورد بررسی قرار داده است. جامعه آماری تحقیق، شامل کلیه شهروندان ۱۸ سال به بالای

ساکن در مناطق مرکز و حاشیه سنج بود. روش پژوهش مصاحبه بوده که طی آن با ۶۰ نفر مصاحبه به عمل آمده است. محقق تأثیر متغیرهایی همچون پایگاه اقتصادی - اجتماعی، امنیت مالی، امنیت سرمایه گذاری، هویت قومی و امنیت سیاسی را بر امنیت اجتماعی (در دو بعد عینی و ذهنی) ساکنین مورد بررسی قرار داده است. مهم‌ترین نتیجه‌ی این تحقیق نشان می‌دهد که افراد و خانواده‌ها، هر کدام تهدیدات و ناامنی خاص خود را دارا هستند اما مرکز ثقل تهدیدات، تهدیدهای اقتصادی می‌باشد. در واقع امنیت اجتماعی افراد و خانواده‌ها از سوی عوامل موجود در حوزه‌ی اقتصادی سلب و تهدید می‌شود (صمدی بگه جان، ۱۳۸۴: ۴۳).

نبوی و همکاران در تحقیقی به بررسی تأثیر عوامل اجتماعی و اقتصادی بر احساس امنیت اجتماعی پرداخته‌اند. تحقیق به روش پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه، در بین ساکنین ۱۶ سال و بالاتر شهرستان اهواز، در سال ۱۳۸۷ به انجام رسیده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که متغیرهای گرایش به مشارکت در تأمین امنیت، تلقی از عملکرد پلیس و پایگاه اجتماعی - اقتصادی به صورت مستقیم و متغیر احساس محرومیت نسبی به طور معکوس بر احساس امنیت اجتماعی افراد تأثیرگذار هستند. در تحقیق مذکور شاخص محرومیت نسبی از ترکیب سه سؤال که توسط تدرابرت گر^۱ مطرح شده و بیشتر با حوزه‌ی اقتصادی زندگی افراد مرتبط می‌باشند، ساخته شده است که عبارتند از: مقایسه‌ی (برابری یا نابرابری) امکانات رفاهی خانواده، منطقه محل سکونت و وضعیت اقتصادی فرد با دیگران. (نبوی، حسین زاده و حسینی، ۱۳۸۹، ۷۳).

بر اساس نتایج تحقیقات، توزیع عادلانه امکانات و ثروت و کاهش فاصله طبقاتی و محرومیت نسبی از یک سو بر امنیت اجتماعی جامعه افزوده و از سوی دیگر موجب فراهم شدن بستری برای مشارکت مردم در تأمین امنیت اجتماعی جامعه خواهد شد.

بیکاری و امنیت اجتماعی

در نگاه به مجموعه عواملی که در سرنوشت کلی جوامع و به خصوص عملکرد اقتصادی آن‌ها تأثیرات معناداری می‌گذارند، به نظر می‌رسد هیچ متغیری را به اندازه اشتغال در سطح کلان نمی‌توان بااهمیت‌تر، تأثیرگذارتر و سرنوشت‌سازتر پیدا کرد. به همین دلیل وقتی به سطح همه کشورهای دنیا نگاه می‌کنیم، می‌بینیم هیچ کشوری در دنیا به توسعه دست پیدا نکرده است الا اینکه به این سطح از قابلیت رسیده باشد که بتواند استفاده از ظرفیت‌های سرمایه انسانی خود را به حداکثر برساند.

از سوی دیگر زمانی که از موضع کشورهای در حال توسعه به مسئله نگاه می‌کنیم، متوجه

۱-Judith Blav & Peter Blav

می‌شویم اشتغال با مهم‌ترین موانع توسعه ملی در هم تنیدگی تمام عیار دارد یعنی پدیده‌هایی همچون فقر، مهاجرت روستایی، نابرابری‌های آمایشی، بحران محیط زیست و... هر کدام به تنهایی می‌توانند کل مسئله توسعه نیافتگی را توضیح دهند. در واقع همه این‌ها ارتباط به نحوه برخورد مدیریت توسعه با مسئله اشتغال پیدا می‌کنند.

اگر به مسائل اقتصادی بخواهیم از زاویه جایگاه اقتصاد ملی در تقسیم کار جهانی نگاه کنیم، باز در آنجا نشان داده می‌شود که مسئله کمیت و کیفیت استفاده از ظرفیت‌های سرمایه انسانی، نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در جایگاه هر کشور در تقسیم کار جهانی دارد، به ویژه برای کشورهایی که از جمعیت با ساخت سنی نسبتاً جوان برخوردار هستند، اشتغال به نوعی مسئله امنیت ملی نیز محسوب می‌شود، به این معنا که در ادبیات موضوع اشتغال گفته می‌شود که برای جمعیت جوان اما بیکار، هزینه فرصت شرکت در آشوب‌ها، منازعه‌ها و درگیری‌ها بسیار کاهش پیدا می‌کند.

البته از جنبه فرا اقتصادی نیز گفته می‌شود اشتغال به واسطه اینکه یک متغیر سیستمی محسوب می‌شود، آثار و پیامدهای غیر اقتصادی آن برای توسعه ملی اگر از جنبه اقتصادی آن بیشتر نباشد، کمتر نیست. در این رابطه مطالعات گسترده‌ای وجود دارد که نشان می‌دهد بین بیکاری و تضعیف اعتماد به نفس در بین افراد و همین‌طور بین بیکاری با تضعیف احساس تعلق به جامعه و نیز بین بیکاری با بی‌اراده شدن و قضا و قدری و تسلیم به سرنوشت شدن و شکل‌گیری بحران هویت، رابطه معنادار و در هم تنیدگی تمام عیار وجود دارد.

در کنار آن، مطالعات بسیار مهمی وجود دارد که حاکی از ارتباط معنادار بیکاری با انواع آسیب‌های اجتماعی است و به اعتبار همه این ملاحظات، گفته می‌شود مسئله بیکاری باید به عنوان «ابر متغیر» در نظر گرفته شود و حتی در بعضی از مطالعات از اشتغال به عنوان متغیر سیستمی نام می‌برند. در واقع نگاه کمی و کیفی به وضعیت اشتغال و بیکاری، نماد و آینه‌ای است که وضعیت کلی سیستم اقتصادی و اجتماعی را نشان می‌دهد.

بیکاری یعنی نبود درآمد و یا پایین بودن درآمد یک خانواده. بیکاری باعث پایین آمدن کیفیت زندگی و به خطر انداختن ارزش‌های اجتماعی می‌شود ارزش‌هایی که نبود آن در جامعه بیماری اجتماعی محسوب می‌گردد. انسان زمانی که بیکار است نیازهای اولیه زندگی او بر آورده نمی‌شود و همین معضل عامل اصلی اختلالات روانی بسیاری در میان جامعه می‌باشد. خانواده به عنوان اولین نهادی که از بیکاری ضرر و زیان فراوانی متحمل می‌شود، در اثر این شرایط نامساعد کارکردهای منفی بسیاری را هم تجربه می‌کند. با نگاهی به سلسله عوامل به وجود آورنده جرم متوجه می‌شویم که بیکاری یکی از مهم‌ترین دلایل جرم محسوب می‌گردد. نهاد خانواده در کنار بیکاری سرپرست یا فرزندان در شرف اشتغال خویش، بالا رفتن سن ازدواج، انحرافات اجتماعی، اعتیاد، بی‌اعتمادی، افسردگی و ناامیدی، طلاق و مشاجرات خانوادگی و دیگر آسیب‌های اجتماعی را به عینه تجربه می‌کند.

بیکاری با مسائل یاد شده در بالا ارتباط تنگاتنگ دارد. هر زمان درآمد و اقتصاد خانواده‌ای با مشکل مواجه شود و سرچشمه‌های اصلی آن خشک گردد، بستگی به شرایط موجود در هر خانواده یکی از مسائل بالا نمود پیدا می‌کند و همان یک مورد زمینه‌ساز دیگر معضلات می‌گردد. بنابراین وجود این مشکلات نشان دهنده این مهم است که باید به رفع بیکاری در جامعه توجه جدی شود و از طریق تشکیل کارگروه‌های ویژه متناسب با شرایط هر منطقه در قبال کار کارشناسی به رفع آن اقدام گردد.

در تحقیقی در سال ۲۰۰۸ توسط بانانو و مونتولی در کشور اسپانیا صورت گرفته، تأثیر گذاری عوامل اقتصادی و اجتماعی بر روی جرم بررسی شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سطح بیکاری، تحصیلات و نرخ شهرنشینی بر جرائم تأثیر دارد. (buonanno.monyolio, ۸۹, ۲۰۰۸)

در تحقیقی تحت عنوان بررسی عوامل اجتماعی موثر بر جرم در زندان زنان در زمستان ۱۳۸۸ که توسط ملکیان و شریفیان صورت گرفته است، نشان می‌دهد که جرایم زنان بیشتر شامل اعتیاد، روسپیگری، سرقت و قتل بوده است و این جرایم در فقر اقتصادی، بیکاری، فقدان والدین، والدین معتاد، سطح تحصیلات، سن پایین ازدواج، محیط زندگی نامناسب، از هم گسیختگی خانواده و تا حدودی کم بودن میزان تعلقات اجتماعی ریشه دارد. (ملکیان و شریفیان، ۱۳۸۸: ۷۵)

روش‌شناسی تحقیق

انتخاب روش انجام تحقیق بستگی به اهداف، ماهیت موضوع تحقیق و امکانات اجرایی آن دارد. در تحقیق حاضر با توجه به اهداف آن به بررسی رابطه بیکاری بر امنیت اجتماعی بوده است. روش به کار رفته در این تحقیق ترکیبی از روش اسنادی و توصیفی، تحلیلی است؛ که محقق با استفاده از اسناد و مدارک موجود (منابع دست اول و دست دوم) اقدام به گردآوری اطلاعات و تشریح و تبیین مفاهیم، اصول، راهبردها و ساختار در عرصه بررسی رابطه بیکاری بر امنیت اجتماعی است؛ بنابراین محقق در این نوع مطالعه علاوه بر تصویرسازی آنچه هست به تشریح و تبیین دلایل چگونه بودن و چرایی وضعیت مسئله و ابعاد آن می‌پردازد.

یافته‌های تحقیق

بررسی وضعیت اشتغال استان کرمان

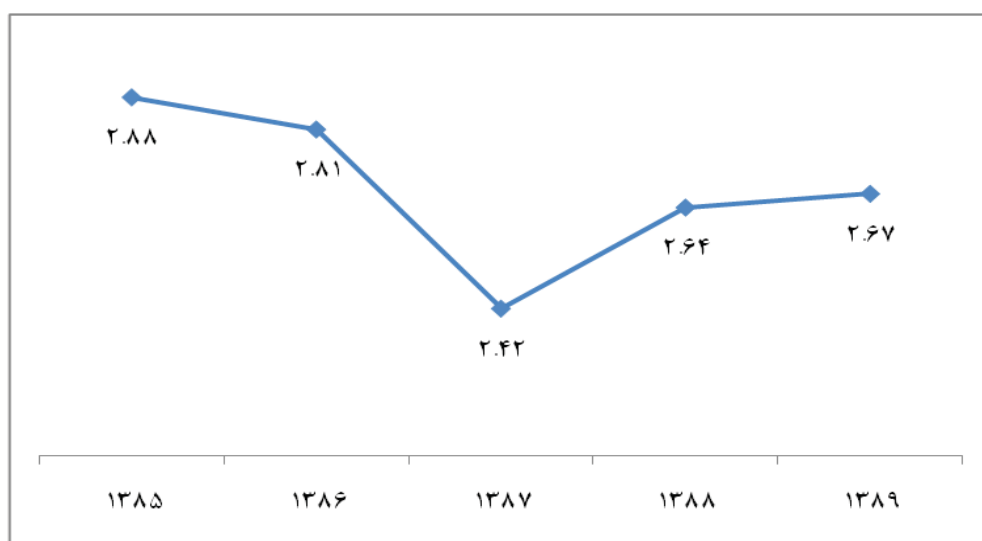
استان کرمان، به عنوان وسیع‌ترین استان کشور با مساحتی در حدود ۱۸۰۷۲۶ کیلومتر مربع است که ۱۱/۲ درصد از وسعت کشور را در بر می‌گیرد. بر اساس آخرین تقسیمات

کشوری استان کرمان در سال ۱۳۹۰ دارای ۲۳ شهرستان، ۵۸ بخش، ۶۵ شهر و ۱۵۱ دهستان می‌باشد. بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در آبان ۱۳۹۰ جمعیت استان برابر با ۲۹۳۸۹۸۸ نفر بوده (۵۰/۴۳ درصد مرد و ۴۹/۵۷ درصد زن) که در مقایسه با سرشماری عمومی نفوس و مسکن آبان ۱۳۸۵ متوسط رشد سالانه جمعیت ۲/۰۷ درصد بوده است که از متوسط رشد کشور در این سال بیشتر بوده است.

استان کرمان در سال ۱۳۸۹ حدود ۲/۶۷ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده است که از این نظر رتبه هشتم در بین استان‌های کشور را از آن خود کرده است. نکته قابل توجه اینکه استان‌های تهران، خوزستان، اصفهان و خراسان رضوی به ترتیب با در اختیار داشتن ۲۸/۲، ۱۲/۹۴، ۶/۲۲ و ۵/۱۶ درصد نزدیک به ۵۲/۵ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را شامل می‌شوند. در سال ابتدایی برنامه چهارم (۱۳۸۵) سهم تولید ناخالص داخلی (به قیمت بازار) استان کرمان از کل کشور ۲/۸۸ درصد بوده که این شاخص پس از افت در سال دوم و سوم برنامه مجدداً در سال‌های بعد روند صعودی داشته است. (شکل ۱)

شکل ۱- سهم تولید ناخالص داخلی استان از کشور

بر اساس تعاریف به عمل آمده جمعیت فعال به افرادی اطلاق می‌گردد که توان ارائه نیروی کار خود را دارا می‌باشد. بر این اساس تمام افراد ۱۰ ساله و بیش تر (حداقل سن تعیین شده)، که در هفته‌ی تقویمی قبل از هفته‌ی آمارگیری (دوره‌ی مرجع) طبق تعریف کار، در تولید کالا و خدمات مشارکت داشته (شاغل) و یا از قابلیت مشارکت برخوردار بوده‌اند (بیکار)، از نظر اقتصادی جمعیت فعال محسوب می‌شوند. جمعیت فعال به دو گروه شاغل و بیکار تقسیم می‌شوند که اطلاعات مربوط به جمعیت فعال استان کرمان در جدول از نظر می‌گذرد.

جدول ۱- وضعیت جمعیت فعال و نرخ عمومی فعالیت در استان کرمان

جمعیت فعال کل جمعیت = نرخ عمومی فعالیت	جمعیت استان	جمعیت فعال از نظر اقتصادی			
		بیکار	شاغل	جمع	
۲۵٪	۲۰۰۴۳۲۸	۴۲۱۱۶	۴۵۳۵۸۱	۴۹۵۶۹۷	آبان ۱۳۷۵
۳۳٪	۲۶۵۲۴۱۳	۱۸۴۳۶۵	۶۹۱۶۰۱	۸۷۵۹۶۶	آبان ۱۳۸۵
۳۱٪	۲۹۳۸۹۸۸	۱۶۷۳۱۵	۷۵۵۱۰۲	۹۲۲۴۱۷	آبان ۱۳۹۰

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰ و محاسبات تحقیق

همچنان که اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد طی سال‌های اخیر رشد جمعیت فعال صعودی بوده است. به گونه ای که جمعیت فعال استان از ۴۹۵ هزار نفر در سال ۱۳۷۵ به ۹۲۲ هزار نفر در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته است. این در حالی است که در سال ۱۳۷۵، ۹۲ درصد از جمعیت فعال شاغل بوده در حالی که در سال ۱۳۹۰، ۸۲ درصد از جمعیت فعال شاغل می‌باشند. افزایش سالانه جمعیت فعال کشور را به طور عمده می‌توان ناشی از افزایش زاد و ولد جمعیت در دو دهه اول انقلاب تلقی کرد. در حقیقت نتایج سیاست‌های کنترل جمعیت در کشور در سال‌های بعد از ۱۳۸۰ هویدا شده است به طوری که با کاهش رشد جمعیت، رشد جمعیت فعال نیز کاهش پیدا کرده است.

نسبت عمومی فعالیت شاخص دیگری است که تغییر و تحولات جمعیت و اثرات ناشی از آن را بر وضعیت اقتصادی و اجتماعی استان بهتر نمایان می‌سازد. بر اساس اطلاعات موجود نرخ عمومی فعالیت که در حقیقت از حاصل تقسیم جمعیت فعال به کل جمعیت در سال‌های مختلف به دست می‌آید، نشان می‌دهد این نسبت در سال ۱۳۹۰ برابر ۳۱ درصد بوده است. می‌توان گفت که حدود ۳۱ درصد از جمعیت استان را جمعیت فعال تشکیل داده است. به عبارت بهتر ۳۱ نفر باید کار کنند تا زندگی خود و ۶۹ نفر دیگر را تأمین کنند.

جدول ۲ نشان می‌دهد که طی سال‌های اخیر جهت‌گیری اقتصاد استان در ایجاد فرصت‌های شغلی به سمت بخش صنعت و معدن و خدمات بوده است. همچنان که ملاحظه می‌شود سهم بخش صنعت در ایجاد کل فرصت‌های شغلی استان از ۲۸٫۷ درصد در سال ۱۳۸۵ به حدود ۳۱ درصد در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته است. همچنین سهم بخش خدمات نیز در این سال‌ها بیش از ۳ درصد افزایش داشته است. اما سهم بخش کشاورزی از ۳۵ درصد در سال ۱۳۸۵ به ۲۹ درصد در سال ۱۳۹۰ کاهش داشته است. مقایسه سهم بخش‌های مختلف اقتصادی در اشتغال استان نشان می‌دهد که علیرغم وجود قابلیت‌ها و پتانسیل‌های عظیم در بخش کشاورزی استان، سهم این بخش در اشتغال استان در حال کم شدن است.

جدول ۲- سهم اشتغال در بخش‌های عمده‌ی فعالیت اقتصادی در استان کرمان

سهم اشتغال در بخش‌های عمده‌ی فعالیت اقتصادی			سال
خدمات	صنعت	کشاورزی	
۳۶.۲	۲۸.۷	۳۵.۱	۱۳۸۵
۳۹.۷	۲۸.۱	۳۲.۲	۱۳۸۶
۳۹.۱	۲۷.۸	۳۳.۱	۱۳۸۷
۳۷.۹	۲۵.۸	۳۶.۳	۱۳۸۸
۳۸.۹	۲۹.۲	۳۱.۹	۱۳۸۹
۳۹.۶	۳۱.۳	۲۹.۱	۱۳۹۰

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰ و محاسبات تحقیق

از جمله شاخص‌های تعیین کننده ساختار اشتغال استان، نرخ بیکاری است. اطلاعات مربوط به روند نرخ بیکاری طی سال‌های اخیر در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳- وضعیت نرخ بیکاری استان و کشور

نرخ بیکاری ۱۵-۲۴ ساله		نرخ بیکاری		شرح
کشور	کرمان	کشور	کرمان	
۲۳,۵	۲۵,۵	۱۱,۳	۱۳,۴	۱۳۸۵
۲۲,۳	۲۷,۳	۱۰,۵	۱۱,۶	۱۳۸۶
۲۳	۲۵,۳	۱۰,۴	۹,۱	۱۳۸۷
۲۴,۷	۳۰,۷	۱۱,۹	۱۱,۹	۱۳۸۸
۲۸,۷	۳۰,۴	۱۳,۵	۱۱	۱۳۸۹
۲۶,۵	۳۶,۷	۱۲,۳	۱۲,۱	۱۳۹۰

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰

همچنان که ملاحظه می‌شود نرخ بیکاری در سال ۱۳۹۰ به ۱۲,۱ درصد رسیده است که نسبت به سال ۱۳۸۹ بیش از یک درصد افزایش داشته است. از طرف دیگر نرخ بیکاری افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله به عنوان عرضه‌کنندگان بالقوه نیروی کار در سال‌های اخیر روند صعودی داشته است به طوری که از ۲۵,۵ درصد در سال ۱۳۸۵ به ۳۶,۷ درصد در سال ۱۳۹۰ رسیده است.

وضعیت تحصیلی شاغلین و بیکاران استان در جدول ۴ نشان داده شده است. بر این اساس بیش از ۹۸ درصد بیکاران در سال ۱۳۹۰ باسواد هستند. از طرف دیگر دیپلمه‌ها و افراد دارای تحصیلات عالی بیش از ۶۰ درصد بیکاران را تشکیل می‌دهند. این در حالی است که بیش از ۱۳ درصد شاغلین بی‌سواد هستند.

جدول ۴- توزیع نسبی جمعیت شاغل و بیکار (جویای کار) ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب وضع سواد و سطح تحصیلات در سال ۱۳۹۰ (درصد)

وضعیت سواد و سطح تحصیلات	شاغل	بیکار (جویای کار)
با سواد	۸۶.۷	۹۸.۶
ابتدایی ^(۱)	۲۳.۸	۹.۶
راهنمایی	۲۶.۷	۲۶.۲
متوسطه	۱	۰.۳
دیپلم و پیش دانشگاهی	۲۲.۲	۳۸.۳
عالی	۱۳	۲۴.۳
بی سواد	۱۳.۳	۱.۴

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰

پیش بینی‌ها نشان می‌دهد که جمعیت استان در سال پایانی برنامه پنجم (۱۳۹۴) به ۳۱۱۰۲۴۸ افزایش خواهد یافت که به طور متوسط سالانه از نرخ رشدی برابر با ۱,۵۷ درصد برخوردار خواهد بود به طوری که این نرخ در مقایسه با نرخ رشد جمعیت کشور (پیش بینی شده در برنامه پنجم توسعه کشور به میزان ۱,۲ درصد متوسط سالانه) در سطح بالاتری قرار دارد. (جدول ۵) از این تعداد ۲۴۶۰۸۰۱ نفر را جمعیت ۱۰ سال و بیشتر تشکیل می‌دهند. به عبارت دیگر نزدیک به ۸۰ درصد جمعیت استان در سال‌های بعد در سنی قرار دارند که توانایی انجام کار را دارا می‌باشند. مطابق پیش‌بینی‌های انجام گرفته جمعیت فعال (عرضه نیروی کار) استان در سال ۱۳۹۴ به ۱۰۶۹۰۹۲ نفر افزایش یابد به طوری که نرخ فعالیت به ۴۳,۴۴ درصد برسد. پیش‌بینی‌ها بیانگر این موضوع است که هم نرخ فعالیت و هم عرضه نیروی کار در سطح استان طی دوره مورد پیش‌بینی روندی رو به رشد را طی خواهند کرد.

جدول ۵- پیش بینی جمعیت، جمعیت ده ساله و بیشتر و جمعیت فعال به تفکیک جنسیت در برنامه پنجم توسعه

سال	جمعیت	جمعیت ده ساله و بیشتر	جمعیت فعال		نرخ فعالیت	جمعیت فعال مردان		جمعیت فعال زنان	
			تعداد	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)		تعداد	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)	تعداد	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)
۱۳۹۴	۳۱۱۰۲۴۸	۲۴۶۰۸۰۱	۱۰۶۹۰۹۲	۳۰۴۵	۴۳۰۴۴	۸۲۳۳۴۹	۲۰۵	۲۴۵۷۴۳	۸۰۹

مأخذ: برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان کرمان ۹۰-۹۴ و محاسبات تحقیق

پیش بینی نرخ رشد ۳,۴۵ درصدی جمعیت فعال استان در طی برنامه پنجم که در آن نرخ رشد مردان کمتر از نرخ رشد زنان می باشد، گواه ورود چشمگیر زنان به بازار کار و پیوستن آن ها در ردیف عرضه کنندگان نیروی کار در آینده ای نه چندان دور می باشد. دلایل مربوط به این پیش بینی را می توان این چنین بیان کرد: که در سال های پیشین ورود جمعیت مردان به بازار کار به مراتب بیشتر از زنان بوده است. همچنین تغییر نگرش به فعالیت زن در محیط خارج از خانه و دیگری افزایش سهم زنان استان در دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و در نتیجه افزایش حضور زنان استان در بازار کار را موجب شده است. البته حصول این نتیجه نباید تحلیل و تصمیم گیری برای وضعیت واقعی این بازار را دچار خدشه نماید. بدین منظور هر چند که پیش بینی می شود در طی برنامه پنجم ورود زنان به بازار کار به شدت افزایش یابد، اما باید توجه نمود که جمعیت زنان و یا عرضه نیروی کار زنان چه در وضع موجود و چه تا پایان برنامه به مراتب کمتر از مردان می باشد. بنابراین در بحث اشتغال زایی و یا کاهش نرخ بیکاری، سرو سامان دادن به وضعیت شغلی مردان در اولویت و زمینه سازی برای فراهم کردن شغل و اشتغال زایی زنان در مرتبه بعدی قرار خواهد داشت.

از طرف دیگر پیش بینی تقاضای نیروی کار استان در برنامه پنجم توسعه نشان می دهد که تعداد شاغلان به ۹۹۴۲۵۶ نفر در سال ۱۳۹۴ افزایش می یابد. (جدول ۶) به عبارت بهتر در طی این برنامه به طور متوسط سالانه ۴۲۱۹۷ نفر به جمع شاغلان استان افزوده می شود. همان طور که جدول ۶ نشان می دهد سهم مردان شاغل از کل اشتغال استان در سال ۱۳۹۴ به ۸۴,۷ درصد و سهم زنان شاغل استان به ۱۵,۳ درصد می رسد.

جدول ۶- پیش بینی تقاضای نیروی کار استان به تفکیک جنسیت و نرخ بیکاری در برنامه پنجم توسعه

نرخ بیکاری (درصد)	تقاضای نیروی کار زنان		تقاضای نیروی کار مردان		تقاضای نیروی کار استان		سال
	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)	تعداد	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)	تعداد	میانگین نرخ رشد سالانه (درصد)	تعداد	
	۷	۷,۶۱	۱۵۲۱۲۱	۴,۸۵	۸۴۲۱۳۵	۵,۲۵	

مأخذ: برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان کرمان ۹۴-۹۰ و محاسبات تحقیق

بر این اساس پیش بینی می شود نرخ بیکاری استان کاهش یابد و از ۱۲,۱ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۷ درصد در سال ۱۳۹۴ برسد. بدون شک بهبود فضای کسب و کار، رفع موانع تولید، گسترش فرهنگ کارآفرینی، توجه کافی به بازار سرمایه، ایجاد امنیت سرمایه گذاری و جذب آن و استفاده کامل از ظرفیت های تولیدی و پتانسیل های صنعتی و کشاورزی استان لازمه ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری است.

بررسی وضعیت امنیت اجتماعی در استان کرمان

پژوهشگران در بررسی میزان امنیت اجتماعی از شاخص آسیب های اجتماعی موجود در جامعه استفاده می کنند. فقر، بیکاری و آسیب های اجتماعی چون انواع سرقت، کلاهبرداری، تجاوز، اعتیاد، دزدی و... از مهم ترین مصادیق شاخص های آسیب های اجتماعی هستند. در ادامه مقاله برخی شاخص ها و نماگرهای قضایی استان کرمان مورد بررسی قرار گرفته است.

نهادهای قضایی و انتظامی

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در ۳۰ مورد به بیان امنیت اجتماعی پرداخته شده است و قوه قضاییه پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی تعیین شده و رسیدگی به تخلفات اجتماعی، نظارت بر اجرای قوانین، کشف جرم و مجازات مجرمین، اقدامات مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین از ابزار رشد کیفی امنیت اجتماعی توسط قوه قضاییه است. تسریع در احقاق حق مردم و سرعت در محاکمه و مجازات مجرمین بهترین بستر ساز حفاظت از امنیت اجتماعی است. پلیس نیز وظیفه عمده ای در ایجاد امنیت اجتماعی و مبارزه با اخلاکگران امنیت دارد. استقرار نظم و امنیت، مقابله با هرگونه خلافکاری و اقدامات علیه امنیت کشور و جلوگیری از هرگونه بی نظمی و فعالیت های غیرمجاز، کشف جرایم، دستگیری

متهمین و مجرمین از وظایف پلیس در حفظ امنیت اجتماعی است. حضور به موقع پلیس و همین طور نظارت محسوس یا نامحسوس آن می‌تواند از آشفته‌گی اجتماعی پیشگیری کرده و به کنترل و حفاظت از امنیت اجتماعی کمک کند. (ابه‌ری، ۱۳۹۰: سایت اینترنتی)

در مطالعه‌ای که توسط قدرتی و همکاران انجام شده است تأثیر نهادهای نظم و قانون یعنی پلیس و دادگاه و همچنین تأثیر عضویت در شبکه‌های اجتماعی داوطلبانه روی احساس امنیت اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که در وهله اول بهبود عملکرد نهادهای دولتی و به ویژه دو نهاد یادشده و در وهله دوم گسترش شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به تقویت احساس امنیت اجتماعی شهروندان، کمک کند. (قدرتی، سردارنیا، ملتفت و برشد، ۱۳۸۸، ۷)

شهروندانی که از خدمات پلیس راضی بوده و پلیس را در مقابله با جرم کارا می‌بینند، ترس کمتری اظهار می‌کنند و در مقابل، تخطی پلیس به ترس ساکنان منجر می‌شود. طاهری و همکاران در پژوهشی به بررسی رابطه نقش پلیس و احساس امنیت در شهر اصفهان پرداخته‌اند. مهم‌ترین یافته پژوهش وجود رابطه مثبت و معنادار بین نقش پلیس با احساس امنیت در بین شهروندان اصفهانی است. (طاهری، ربانی و ادیبی سده، ۱۳۹۱، ۲۱)

در سال ۱۳۹۰ در استان کرمان، ۷۲ دادگاه عمومی ۱۸ دادگاه انقلاب، ۱۰ دادگاه تجدید نظر و ۹۵ دادسرا فعال بوده است. آمارها نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۰ تعداد پرونده‌های مختومه در دادگاه‌های عمومی ۱۴۹۸۹۳ پرونده بوده است که نسبت به سال ۱۳۸۵ بیش از ۵۰ درصد رشد داشته است. (جدول ۷) بر این اساس در سال ۱۳۸۵ به ازای هر هزار نفر جمعیت حدود ۳۶ پرونده و در سال ۱۳۹۰، ۵۱ پرونده مختومه شده است.

جدول ۷- پرونده های مختومه در دادگاه‌ها عمومی

سال	پرونده‌های مختومه در دادگاه‌های عمومی	درصد تغییرات	جمعیت	شاخص به ازای هر هزار نفر
۱۳۸۵	۹۶۲۲۴	-----	۲۶۵۲۴۱۳	۳۶
۱۳۹۰	۱۴۹۸۹۳	%۵۶	۲۹۳۸۹۸۸	۵۱

همچنین بر اساس جدول ۸ در سال ۱۳۹۰ در استان کرمان ۳۸۷۵ پرونده توسط نیروی انتظامی تشکیل شده است که ۸۰ درصد این پرونده‌ها مربوط به ضرب و جرح می‌باشد.

جدول ۸- پرونده های تشکیل شده توسط نیروی انتظامی بر حسب موضوع

سال	جمع	قتل عمد	قتل ^(۱) غیر عمد	ضرب و ^(۱) جرح	تهدید (اجبار و اکراه)	مسموم کردن عمدی	اقدام به خودکشی	مرگ‌های اتفاقی
۱۳۹۰	۳۸۷۵	۷۵	۳۱	۳۰۸۱	۲۰	۱۰	۱۱۲	۵۴۶

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰

در سال ۱۳۹۱ تعداد زندانیان در زندان‌های استان برابر ۱۲۰۳۹ نفر بوده است که نسبت به سال قبل بیش از ۶ درصد رشد داشته است. (جدول ۹) از این تعداد ۹۲ درصد مرد و ۸ درصد زن می‌باشند. از طرف دیگر بیش از ۸۰ درصد زندانیان دارای سنی بیش از ۲۵ سال هستند و بیش از ۹۶ درصد از زندانیان دارای تحصیلات دیپلم و یا کمتر از دیپلم هستند.

جدول ۹- وضعیت زندانیان استان کرمان در سال ۱۳۹۱

عنوان شاخص	واحد	مقدار/ تعداد	میزان تغییر نسبت به سال ۱۳۹۰
تعداد کل زندانیان استان	نفر	۱۲۰۳۹	۶.۶
درصد زندانیان مرد	درصد	۹۲	-۱
درصد زندانیان زن	درصد	۸	۱
درصد زندانیان کمتر از ۲۵ سال	درصد	۱۸.۶	-۲.۳
درصد زندانیان بی سواد	درصد	۱۶	۰
درصد زندانیان دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم	درصد	۳.۵	۰.۵
درصد زندانیان مربوط به جرائم مواد مخدر	درصد	۶۲	...

ماخذ: گزیده شاخص‌ها و نماگرهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان کرمان در سال ۱۳۹۱

سرقت

سرقت پدیده‌ای است که همزمان بر هم زنده امنیت مالی و جانی دیگری می‌باشد. سارق با ارتکاب سرقت سعی می‌کند وضعیت خود را با تجاوز به مال دیگری بهبود ببخشد. ایجاد حس تهدید مالی و جانی در افراد جامعه، ضمن آنکه تا حد زیادی انگیزه آنان را برای تلاش و کسب دارایی و ثروت مشروع تضعیف می‌کند تسهیل کننده هرج و مرج در مناسبات و روابط اجتماعی و به دنبال آن تزلزل در بنیان‌های نظم عمومی و تقویت بی‌سازمانی اجتماعی نیز هست.

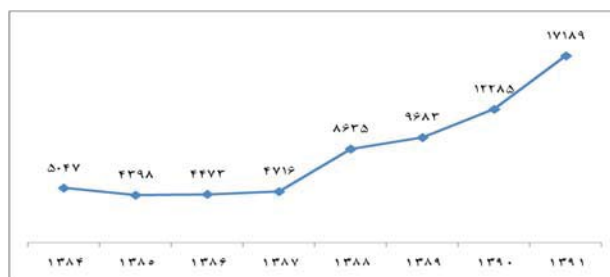
بررسی‌ها نشان می‌دهد متغیرهای اقتصادی مثل نرخ بیکاری و نابرابری درآمدی از جمله متغیرهای مهم و تأثیرگذار بر سرقت در کشور بوده است، به طوری که افزایش نرخ بیکاری و نابرابری درآمدی موجب افزایش نرخ سرقت در ایران شده است. در تحقیقی صادقی و همکارانش با استفاده از داده‌های پنل مربوط به ۲۶ استان در طی سال‌های ۷۶ تا ۸۰ به بررسی علل اقتصادی وقوع جرایم قتل و سرقت پرداخته‌اند که از نتایج این تحقیق می‌توان به رابطه مستقیم میان نابرابری درآمد و نرخ بیکاری با نرخ قتل و سرقت اشاره کرد، همچنین بر اساس این تحقیق، نرخ سرقت رابطه معکوس با نرخ صنعتی شدن دارد. (صادقی، شقاقی شهری و اصغری‌پور، ۱۳۸۴، ۶۳)

تحقیق دیگر توسط حسینی‌نژاد انجام شده است. در این مقاله حسینی‌نژاد با استفاده از مدل داده‌های تلفیقی، علل اقتصادی وقوع انواع سرقت در ایران را بررسی کرده است که نتایج آن حاکی از رابطه مثبت بین نابرابری درآمد و سرقت می‌باشد، از دیگر نتایج این مقاله می‌توان به رابطه مثبت میان نسبت جمعیت جوان در جامعه و سرقت و همچنین به رابطه منفی میان رشد اقتصادی و هزینه‌های انتظامی با سرقت اشاره کرد. (حسینی‌نژاد، ۱۳۸۴، ۳۵)

فطرس و همکاران در تحقیقی با استفاده از داده‌های ترکیبی برای ۳۰ استان ایران برای دوره سه ساله ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷، و با به‌کارگیری روش شناسی اقتصاد سنجی پانلی، تأثیر برخی از عوامل اقتصادی نظیر فقر، بیکاری و شهرنشینی بر جرایمی مانند صدور چک بلامحل، سرقت، اختلاس و ارتشاء مورد بررسی قرار داده‌اند. از میان سه متغیر توضیحی فقر، بیکاری و شهرنشینی، متغیر بیکاری دارای بیشترین تأثیر قابل ملاحظه بر متغیر جرایم علیه اموال است. در پایان آن‌ها پیشنهاد می‌کنند برای کاهش جرایم علیه اموال در کشور، تصمیم‌گیری سیاست‌های اقتصادی باید عمدتاً معطوف به کاهش میزان بیکاری در کشور شود. (فطرس، دلایی میلان و قربان سرشت، ۱۳۹۱، ۲۷۹)

شکل ۲ نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر میزان سرقت‌های عادی در استان کرمان روند صعودی داشته است. این مقدار در سال ۱۳۸۴ برابر ۵۰۴۷ مورد بوده است که در سال ۱۳۹۱ به ۱۷۱۸۹ مورد رسیده است. به عبارت دیگر در طول ۸ سال آمار سرقت در استان نزدیک به ۳,۵ برابر شده است.

شکل ۲- وضعیت سرقت‌های عادی در استان کرمان از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱

جدول ۱۰ وضعیت سرقت در استان به تفکیک نوع سرقت در سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد. بر اساس جدول در مجموع در سال ۱۳۹۰، ۱۲۲۸۵ مورد سرقت در استان کرمان انجام شده است که از این حیث ۲,۳ درصد سرقت‌های کشور و با توجه به تعدیل جمعیت رتبه نهم را در کشور به خود اختصاص داده است. ۱۷ درصد از سرقت‌ها مربوط به منازل بوده و نزدیک به ۵۰ درصد سرقت‌های استان مربوط به وسایل نقلیه و لوازم آن بوده است. همچنین با توجه به جدول ۷,۷ درصد از کل سرقت‌ها مربوط به سرقت احشام می‌باشد که از این نظر استان در رتبه چهارم کشور قرار گرفته است.

جدول ۱۰- وضعیت سرقت در استان به تفکیک نوع سرقت در سال ۱۳۹۰

شرح	سرقت از اماکن					سرقت انواع وسایل نقلیه و لوازم آن			سرقت احشام	سایر	جمع کل
	اماکن دولتی ^(۱)	منازل	مغازه‌ها	صنعتی و تجاری	مراکز صناعی	سایر اماکن ^(۱)	اتومبیل	موتور سیکل و دوچرخه			
تعداد	۱۶۹	۲۰۹۲	۵۹۶	*	۵۶۸	۱۰۰۸	۲۴۴۱	۲۳۳۵	۲۱۳۴	۱۲۲۸۵	
سهم از کل	%۱.۴	%۱۷.۰	%۴.۸	*	%۴.۶	%۸.۲	%۱۹.۹	%۱۹.۰	%۱۷.۴	%۱۰۰	
سهم از کل کشور	%۴.۲	%۳.۳	%۲.۷	*	%۱.۸	%۱.۹	%۳.۰	%۱.۴	%۱.۵	%۲.۳	
رتبه در کشور (تعدیل شده به جمعیت)	۸	۹	۱۳	*	۱۳	۸	۷	۱۲	۱۲	۹	

سرقت از اماکن خصوصی اعلام شده است (۱)

عدم وجود آمار: *

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰ و محاسبات تحقیق

بر اساس آمار ارائه شده از سوی مقامات انتظامی استان در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۲ بیشترین میزان سرقت‌ها با ۵۷ درصد مربوط به سرقت‌های خرد است که حجم بالای آن نیز مربوط به سرقت داخل خودرو است. سرقت موتور با ۱۶ درصد، سرقت منزل با ۱۵ درصد، سرقت اتومبیل با هفت درصد و سرقت مغازه با چهار درصد در رده‌های بعدی قرار دارند. ۹۴

درصد کل دستگیری‌ها را مردان و ۶ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. ۵۶ درصد دستگیری‌ها رده سنی ۲۵ تا ۳۹ سال هستند که نسبت به مدت مشابه سال قبل شش درصد افزایش دارد. ۳۵ درصد دستگیری‌ها در رده سنی ۱۵ تا ۲۴ سال و ۹ درصد دستگیری‌ها ۴۰ سال به بالا هستند. ۶۱ درصد دستگیری‌ها مجرد و ۳۹ درصد متأهل می‌باشند. ۸۰ درصد دستگیری‌ها بیکار و ۲۰ درصد شاغل هستند. ۶۳ درصد دستگیری‌ها تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۳۵ درصد بی‌سواد و دو درصد دارای تحصیلات عالی هستند. (جدول ۱۱) (فرشید، ۱۳۹۲: سایت اینترنتی)

جدول ۱۱- وضعیت سارقین دستگیر شده در استان کرمان در نیمه نخست سال ۱۳۹۲

شرح	جنسیت		سن			وضعیت تأهل		وضعیت تحصیل		وضعیت اشتغال		
	مرد	زن	۱۵ تا ۲۴ سال	۲۵ تا ۳۹ سال	۴۰ سال و بالاتر	مجرد	متأهل	بی سواد	دیپلم و زیر دیپلم	بالای دیپلم	شاغل	بیکار
سه ماهه نخست سال ۱۳۹۲	۹۴	۶	۳۵	۵۶	۹	۶۱	۳۹	۳۵	۶۳	۲	۲۰	۸۰

ماخذ: اظهار نظر آقای ناصر فرشید رئیس پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی استان کرمان

مواد مخدر

مواد مخدر یکی از معضلات اصلی و جدی جامعه بشری در جهان متمدن امروز است، که می‌تواند از فردی به فرد دیگر و از نسلی به نسلی دیگر سرایت کند و ابعاد وسیع عوارض ناشی از مصرف آن، زندگی جسمی و روانی فرد و همچنین خانواده، فرهنگ، اقتصاد و اجتماع را به شدت متأثر و متضرر نماید.

اعتیاد به مواد مخدر، علاوه بر تباهی زندگی فردی، ضررهای جبران‌ناپذیر اجتماعی همچون ضعف پایبندی به اصول اخلاقی و دینی، ارتکاب انواع انحرافات و جرایم مثل سرقت، فحشا، خشونت‌های اجتماعی و خانوادگی، تجاوز و قتل، افزایش شغل‌های کاذب و نامناسب، بیکاری، بی‌خانمانی و فقر، سرایت اعتیاد به افراد خردسال جامعه، افزایش تعداد مرگ و میر ناشی از مصرف مواد مخدر، و پیوند بین قاچاق مواد مخدر و مسائل سیاسی و امنیتی را بر خانواده و جامعه و کشور تحمیل می‌کند و سلامت و امنیت اجتماعی را به شدت مخدوش و مغشوش می‌سازد. برای نمونه بر اساس یافته‌های یک تحقیق که در سال ۱۹۹۹ در انگلستان انجام شد، تعداد اندکی از معتادان (۹ درصد) به طور متوسط ۲۰ جرم در یک ماه مرتکب شده بودند و مسئول ۵۲ درصد از جرایم گزارش شده در آن پژوهش بودند. (مرکز پژوهش‌های مجلس

شورای اسلامی، ۱۳۸۶، ۱)

یکی از پیامدهای دیگر استفاده از مواد مخدر در جامعه، عوارض اقتصادی است که از ناحیه افراد معتاد تحمیل می‌شود و بخشی از هزینه‌ها و سرمایه‌های ملی و اجتماعی را هدر می‌دهد؛ بدین معنا که یک شخص معتاد به مواد مخدر، وقتی از صف کار و نیروی تولیدکننده خارج می‌شود؛ هم یک بازوی درآمد و فعالیت جامعه تعطیل می‌گردد، و هم یک نیروی مصرف کننده در اجتماع افزوده می‌شود و خرج و مصرف اقتصادی آن، بر دوش دیگر اعضای خانواده و جامعه می‌گردد.

از سوی دیگر، استعمال مواد مخدر توسط افراد در جامعه؛ هزینه‌های گرانی را بر پلیس در راستای مبارزه با جرایمی که بی واسطه یا باواسطه از مواد مخدر ناشی می‌شود، تحمیل می‌کند و فرصت زمانی محاکم و نیروهای قضایی کشور را نیز به خود مصروف و معطوف می‌دارد. به همین ترتیب، هزینه‌های زیاد دیگری را هم در قسمت نگهداری مجرمین مواد مخدر و معتادان در زندان‌ها و هم در مراکز تربیت و ترک اعتیاد به خود اختصاص می‌دهد و نیز خسارات ناشی از مراقبت در بیمارستان‌ها و کلینیک‌ها را بر نهادهای ذی‌ربط در جامعه تحمیل می‌کند.

مطالعات مختلف بیانگر تأثیر عوامل اقتصادی بر قاچاق و مصرف مواد مخدر دارد. فریبرز رئیس‌دانا در مقاله‌ای تحت عنوان «بازار مواد مخدر در ایران»، به بررسی ساختارهای اقتصاد سیاسی و اقتصاد اجتماعی مربوط به کلیت قاچاق و مواد مخدر می‌پردازد. از نتایج این تحقیق می‌توان به رابطه مثبت بین افزایش فقر و بیکاری و افزایش قاچاقچیان خرده پا به ویژه در مرزهای شرقی اشاره کرد. (رئیس‌دانا، ۱۳۸۱، ۹۱)

اکبر علیوردی‌نیا در مقاله دیگری به تبیین عوامل اجتماعی موثر بر جرائم مربوط به مواد مخدر در کشور می‌پردازد. بر اساس نتایج این تحقیق، صنعتی شده، بیکاری، فردگرایی، بی‌س ازمانی اجتماعی بر جرایم مربوط به مواد مخدر اثر مستقیم و غیر مستقیم دارند. (علیوردی‌نیا، ۱۳۸۷، ۱۹۳)

موسایی و گرشاسبی فخر در مقاله‌ای به بررسی ارتباط بین بیکاری و میزان قاچاق مواد مخدر در ایران پرداخته‌اند. نتایج نشان می‌دهند که بین نرخ بیکاری و قاچاق مواد مخدر رابطه معنی داری وجود دارد و با افزایش نرخ بیکاری، قاچاق مواد مخدر که در این تحقیق بر اساس معیار مقدار مواد مخدر کشف شده در هر یکصد هزار نفر جمعیت نشان داده شده است، افزایش می‌یابد. به طوری که با فرض جمعیت ۷۰ میلیون نفری می‌توان گفت یک درصد افزایش در نرخ بیکاری در حدود ۲۱۰۰ کیلوگرم قاچاق مواد مخدر در سطح کشور را افزایش می‌دهد. (موسایی و گرشاسبی فخر، ۱۳۸۹، ۱۴۵)

در مجموع مطالعات نشان می‌دهد بیکاری علاوه بر مخارجی همچون هزینه بیمه بیکاری و هزینه‌های مربوط به کاهش مهارت و تخصص نیروی کار و سایر مخارج مستقیم و

غیرمستقیمی که بر دوش اقتصاد جامعه تحمیل می‌کند، در بردارنده هزینه دیگری نیز هست و آن افزایش جرایمی همچون قاچاق مواد مخدر است که به دنبال خود آثار زیان باری را برای جامعه در پی خواهد داشت.

استان کرمان نیز به دلیل همسایه بودن با سه استان مرزی سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و هرمزگان از شرق و جنوب، به عنوان گذرگاه باندهای قاچاق مواد مخدر محسوب می‌شود. درآمدزایی بالای قاچاق مواد مخدر و همچنین فقر اقتصادی حاکم بر جمعیت کثیری در استان خصوصاً مناطق جنوبی موجب تشدید این موضوع شده است. طبق آمار موجود، استان کرمان ۱۲٫۵ درصد از کشفیات مواد مخدر کشور در سال ۱۳۹۰ را به خود اختصاص داده است که با لحاظ تعدیل جمعیت، سومین استان در کشور است. (جدول ۱۲) بر این اساس ۸٫۱ درصد از هروئین کشف شده، ۲۸٫۴ درصد از مرفین کشف شده، ۱۳٫۲ درصد از تریاک و شیره کشف شده، ۱۰٫۱ درصد از حشیش کشف شده و ۵٫۵ درصد از سایر مواد مخدر کشف شده در کشور متعلق به استان کرمان است. همان طور که از جدول مشاهده می‌شود در تمامی موارد کشف شده استان کرمان رتبه زیر ۵ را دارا می‌باشد و حتی در خصوص مرفین کشف شده رتبه اول را در بین استان‌های کشور دارا می‌باشد به طوری که هزینه‌های مالی و جانی این مبارزات در مقابل قاچاقچیان را مردم استان‌های شرقی و به خصوص کرمان متحمل شده‌اند.

جدول ۱۲- انواع مواد مخدر کشف شده (تن)

شرح	هروئین	مرفین	تریاک و شیره تریاک	حشیش	سایر	جمع
تعداد	۱۶۶۳۳٫۳	۱۵۱۸۰٫۹	۴۵۸۲۱٫۹	۳۹۹۱۰٫۳	۷۰۸۰٫۵	۵۳۷۰۴۲٫۲
سهم از کل	٪۳۰٫۱	٪۲۸٫۸	٪۸۵٫۳	٪۷٫۴	٪۱٫۳	٪۱۰۰
سهم از کل کشور	٪۸٫۱	٪۲۸٫۴	٪۱۳٫۲	٪۱۰۰٫۱	٪۵٫۵	٪۱۲٫۵
رتبه در کشور (تعدیل شده به جمعیت)	۵	۱	۳	۳	۴	۳

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰ و محاسبات تحقیق

جدول ۱۳ نشان می‌دهد ۴٫۴ درصد از دستگیر شدگان در ارتباط با انواع مواد مخدر در کشور متعلق به استان کرمان است که با تعدیل جمعیتی رتبه هفتم متعلق به استان است. همچنین ۲٫۶ درصد از دستگیر شدگان معتاد و مصرف کننده مواد مخدر کشور متعلق به استان می‌باشد که رتبه یازدهم را در کشور داراست اما متأسفانه در اذهان مردم مناطق مختلف کشور به اشتباه آمار معتادان به مواد مخدر در کرمان بسیار بیشتر جا افتاده است و این دیدگاه غلط سبب بروز مشکلات فرهنگی و اجتماعی برای مردم این منطقه می‌شود. همچنین بر اساس جدول ۹، ۶۲ درصد از زندانیان استان مربوط به جرائم مواد مخدر می‌باشند.

جدول ۱۳- دستگیر شدگان در ارتباط با انواع مواد مخدر به تفکیک نوع جرم

جمع کل	اتباع بیگانه	معتاد و مصرف کننده مواد مخدر	قاچاقچیان و عوامل توزیع کننده مواد مخدر					شرح
			جمع	نگهدارنده	حمل کننده	توزیع کننده	قاچاقچی	
۱۲۰۷۱	۲۰۹	۴۳۴	۱۱۴۲۸	۵۹۷۸	۲۴۲۰	۲۴۷۰	۵۶۰	تعداد
%۴.۴	%۵.۸	%۲.۶	%۴.۵	%۵.۰	%۱۰.۴	%۲.۸	%۲.۷	سهم از کل کشور
۷	۶	۱۱	۷	۷	۲	۹	۱۳	رتبه در کشور (تعدیل شده بر اساس جمعیت)

مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰ و محاسبات تحقیق

یکی از دلایل افزایش قاچاق مواد مخدر در سال‌های اخیر از مسیر استان کرمان به سایر مناطق کشور و دنیا، حضور کشورهای بیگانه در خاک افغانستان است، که در ابتدا با شعار مبارزه با تروریست و مواد مخدر در این کشور حضور یافتند، اما در عمل به افزایش تولید مواد افیونی انجامید. در مواقع مواد مخدر منبع اصلی درآمد گروه‌های تروریستی در افغانستان است و به نظر می‌رسد گروه‌های مافیای اروپایی نیز در تولید مواد مخدر در افغانستان نقش مستقیم دارند به طوری که تولید این مواد از زمان حضور آمریکا در افغانستان هشت برابر افزایش یافته است و به هشت هزار تن در سال رسیده است و در اکثر موارد ارقام جابجایی پول این مواد در افغانستان و بانک‌های اروپایی انجام می‌شود زیرا تنها بخش کوچکی از این مواد در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد و بخش عمده آن از طریق مختلف به کشورهای اروپایی فرستاده می‌شود اما در این میان هزینه اصلی کشف این مواد بر عهده ایران است به طوری که در سال ۲۰۰۹ از کل تریاک کشف شده در دنیا بیش از ۹۳ درصد در ایران کشف شده است.

این حقیقت است که برخی از کشورهای غربی در راستای اهداف خود درصدد گسترش مصرف در کشورهای در حال پیشرفت از جمله ایران هستند و سعی می‌کنند با معرفی ارقام جدید از مواد مخدر و همچنین پایین آوردن هزینه تهیه این مواد در راستای گسترش مواد مخدر و منفعل کردن نیروی کار این کشورها کوشش می‌کنند. به طوری که بعد از اشغال افغانستان آزمایشگاه‌های متعدد تولید مشتقات مواد مخدر در کشور افغانستان به خصوص در مناطق نزدیک به مرزهای شرقی ایران ساخته شده است در همین خصوص در سال ۱۳۹۰، ۱۶۶۳ تن هروئین در استان کرمان کشف شده است. هر چند حجم کشف این نوع مواد مخدر کمتر از تریاک است اما استفاده از این ماده مخدر به مراتب اثر مخرب‌تری بر معتاد می‌گذارد.

نتیجه گیری

امنیت اجتماعی یکی از پیش نیازهای توسعه کشور است و هرچه امنیت اجتماعی در جامعه گسترش یابد پیشرفت در سایر ابعاد توسعه تسریع می شود و افراد جامعه به سمتی سوق پیدا می کنند که در سازندگی و درخشش جامعه تأثیر می گذارند. باید اذعان کرد که نابرابری، محرومیت، فقر و بیکاری به مثابه آن روی سکه توسعه، خطری مستقیم برای امنیت اجتماعی به شمار می آیند. هر چند توسعه اقتصادی به معنای از میان رفتن مفاسد اجتماعی و انحرافات روحی و اخلاقی در جامعه نیست، ولی جامعه ثروتمند می تواند برای از میان بردن بی عدالتی ها و مفاسد اجتماعی سرمایه گذاری کند.

جرائم مهم ترین دشمن امنیت اجتماعی یک جامعه هستند. بررسی ها نشان می دهد عوامل مختلفی در گسترش جرائم و آسیب های اجتماعی نقش دارند. نگاه یک بعدی اقتصادی به توسعه، گسترش شهرنشینی و صنعتی شدن، گسترش بی رویه مهاجرت و حاشیه نشینی، بیکاری، فقر، مشخص نبودن متولی مسائل اجتماعی در کشور، نداشتن راهکارهای مشخص، نگاه صرفاً سیاسی و امنیتی به آسیب های اجتماعی، بی توجهی به پیشگیری، توجه به معلول به جای علت، ناهماهنگی سازمان ها و نهادهای ذی ربط، اهتمام نکردن به پژوهش های کاربردی در زمینه آسیب های اجتماعی و جرائم، مشارکت نکردن مردم، آموزش ندادن مهارت های مقابله با مشکلات به کودکان، نوجوانان و جوانان از جمله این عوامل هستند.

استان کرمان نیز به دلیل شرایط جغرافیایی خود، در حوزه جرایم و آسیب های اجتماعی، گرفتاری های زیادی را متحمل شده به طوری که در سال های گذشته شاهد افزایش پرونده ها در دادگاه ها بوده ایم. جدول ۷ نشان می دهد در سال ۱۳۹۰ به ازای هر هزار نفر ۵۱ پرونده در دادگاه های عمومی مختومه شده است. با توجه به تئوری های کجروی اجتماعی باید گفت در خوش بینانه ترین حالت جرایم کشف شده نوک قله یخ شناور در آب می باشد. به این ترتیب همین میزان جرم هم زنگ خطر جدی برای جامعه محسوب می شود زیرا چندین برابر جرایم کشف شده جرایمی در جامعه وجود دارد که به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی های اجتماعی از چشم قانون پنهان مانده است.

بر اساس آمار گزارش شده، جرایم مربوط به قاچاق و اعتیاد بخش عمده ای از جرایم را تشکیل می دهند به طوری که بر اساس جدول ۹، ۶۲ درصد از زندانیان استان مربوط به جرائم مواد مخدر می باشند. این پدیده ارتباط محکمی با موقعیت جغرافیایی استان دارد. به دلیل همجواری کرمان با مرزی ترین استان جنوب شرق کشور، این منطقه نیز، از شرایط ناامنی کشورهای پاکستان و افغانستان همواره متأثر بوده است. افغانستانی که بیش از ۹۳ درصد مواد مخدر دنیا را تولید می کند و در کنار پاکستان، هیچ گاه ثبات امنیتی نداشته اند. همین شرایط، کار را به آن جا رسانده که در حال حاضر ۷۰ درصد مواد مخدوری که افغان ها راهی کشورهای دیگر می کند، از کرمان عبور می کند. کرمان از لحاظ جغرافیایی در مسیر ترانزیت مواد مخدر

قرار گرفته و به طور طبیعی هزینه‌های زیادی نیز در این مبحث از لحاظ فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی پرداخت کرده است و می‌کند به عبارتی کرمان در صف اول جبهه مبارزه با این پدیده شوم قرار گرفته است.

در بین مجرمان دستگیر شده، بیشترین فراوانی در دو گروه سنی ۲۴-۱۵ سال و ۳۹-۲۵ سال قرار گرفته است که این با یافته‌های سایر محققان هم خوانی دارد که جرم در سنین نزدیک ۴۰ سال و بیشتر رو به کاهش می‌گذارد. همچنین بیشترین فراوانی در دو گروه تحصیلی بی‌سواد و زیر دیپلم می‌باشد.

براساس آمار گزارش شده مجردین بیش از متاهلان مرتکب جرم شده‌اند. یکی از دلایل اصلی این پدیده شکل خاص پیوندهای اجتماعی در بین مجردین است. مجردین از یک سو به علت عدم تشکیل خانواده، احساس تعلق خانوادگی کمی دارند و از سوی دیگر فقدان زندگی خانوادگی و مسئولیت‌های اجتماعی آن، در معرض آسیب‌پذیری بیشتری هستند. این دو عامل در کنار هم نشان می‌دهد که ماهیت پیوندهای شبکه اجتماعی که از شاخص‌های اصلی سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود چگونه می‌تواند به شکل‌گیری جرایم کمک کند و امنیت اجتماعی را دچار آسیب و خدشه نماید.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد زنان کمتر از مردان درگیر جرایم بوده‌اند. یکی از دلایل اصلی این پدیده تعهد بیشتر زنان با هنجارها و ارزش‌های رایج اجتماعی است. تعهد هنجاری یکی از شاخص‌های سرمایه اجتماعی است که به علت شیوه خاص جامعه‌پذیری زنان و کنترل اجتماعی بیشتر بر روی آن‌ها، در بین زنان بیش از مردان است. به این ترتیب پایبندی هنجاری می‌تواند مانع بسیار مهمی در ارتکاب جرایم توسط زنان در مقایسه با مردان باشد. علاوه بر این شبکه ارتباطی زنان و تفاوت‌های آن با شبکه ارتباطی مردان و احساس تعلق خانوادگی بیشتر در بین زنان می‌تواند از دلایل احتمالی پایین بودن میزان جرایم در بین زنان باشد اگر چه نقش عامل اقتصادی و ساختارهای اجتماعی و اقتصادی نباید نادیده گرفته شود. از طرف دیگر بسیاری از جرایم مستلزم خشونت، خطرپذیری و رفتار تهاجمی است که این خصوصیت در مردان بیشتر است و همین امر نیز باعث می‌شود که در نهایت میزان بزهکاری مردان بیش از زنان باشد.

با توجه به یافته‌های تحقیق بیشترین میزان جرایم در میان بیکاران مشاهده شده است. نتایج سایر مطالعات تجربی نیز موید این موضوع است. به طوری که در غالب مطالعات در خصوص عوامل ایجاد جرائم، متغیرهای اقتصادی مثل بیکاری، فقر و نابرابری درآمد از جمله عوامل اصلی و موثر شناخته شده‌اند. به نظر می‌رسد معمولاً بیکاران با توجه به وضعیت خاصی که دارند سطح مشارکت اجتماعی پایینی دارند و در ضمن با توجه به موقعیت ویژه، چندان مورد اعتماد سایر اعضای جامعه قرار نمی‌گیرند. چنین شرایطی فرد را به سوی بی‌اعتمادی به افراد، نهادها و سازمان‌ها سوق می‌دهد، به عبارت دیگر شرایط زندگی بیکاران به گونه‌ای شکل

گرفته است که شاخص‌های مختلف سرمایه اجتماعی در بین آن‌ها دچار فرسایش می‌شود. در چنین شرایطی امکان ارتکاب جرم با وجود تنگناهای مالی که بیکاران با آن دست به گریبانند مسئله‌ای غریب و دور از ذهن نیست. این موضوع زمانی نگران کننده می‌شود که رابطه بین بیکاری و ارتکاب جرم دوسویه است به این معنی که مجرمین زندانی هم به علت مشکلات پرسنلی و تجهیزاتی و بودجه‌ای و عدم کفایت امکانات به جای اینکه در دوران حبس از لحاظ شخصیتی احیا شوند و آموزش‌های شغلی ببینند و مورد حمایت بعد از خروج قرار بگیرند، فقط در زندان نگهداری می‌شوند. حال با توجه به این شرایط و عدم توفیق مجرم در بدست آوردن شغل پس از خروج از زندان و وجود مشکلات اقتصادی و اجتماعی مجدداً به سمت ارتکاب جرم سوق داده می‌شوند. به همین ترتیب، افرادی که پس از طی کردن دوران حبس خود، بیکار هستند، بیشتر احتمال دارد که مجدداً مرتکب جرم شوند. به همین دلیل بیش از ۴۰ درصد از مجرمین ما سابقه تکرار جرم دارند.

پیشنهادات

ریشه و خمیرمایه هر گونه امنیت، شکوفایی اقتصاد و افزایش دامنه اشتغال و عدالت است که تنها در پرتو امنیت اقتصادی و تشویق و توسعه سرمایه‌گذاری به دست می‌آید. نخستین وظیفه هر دولت اولویت دادن به ایجاد اشتغال و رفع بیکاری است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که سیاست‌گذاران کشور برای کاهش جرایم و آسیب‌های اجتماعی پیش از این که توجه خود را به مسائل انتظامی و قضایی معطوف نمایند می‌بایست به عوامل افزایش جرم توجه بیش‌تری داشته باشند. تلاش برای ایجاد رونق و رشد و توسعه اقتصادی با توجه به قابلیت‌ها و استعدادهای استان، اجرای سیاست‌های فقرزدایی، کاهش نابرابری‌های درآمدی و اتخاذ سیاست‌های مناسب اشتغال‌زایی جهت کاهش نرخ بیکاری و افزایش درآمد خانوارها می‌تواند از جمله این علاج‌ها باشد.

منابع

- ابهری، مجید (۱۳۹۰)، امنیت اجتماعی، فراتر از هر نیاز، <http://www.khabaronline.ir>
- احمدی، حبیب (۱۳۷۷)، نظریه‌های انحرافات اجتماعی، شیراز، نشر رز.
- حسینی نژاد سید مرتضی، بررسی علل اقتصادی جرم در ایران، مجله برنامه و بودجه، شماره ۹۵، بهمن و اسفند ۱۳۸۴، ۳۵-۸۱.
- خالقی (۱۳۹۲)، افزایش یازده درصدی پرونده‌های دادگستری کرمان، <http://www.mehrnews.com>
- خباز، مریم (۱۳۹۲) اعلام ۱۰ جرم نخست در کشور، <http://www.jamejamonline.ir>
- صادقی، حسین، شفاقی شهری، وحید و حسین اصغرپور (۱۳۸۴)، تحلیل عوامل اقتصادی اثرگذار بر جرم در ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۸، ۶۳-۹۰.

- رئیس دانا، فریبرز (۱۳۸۱)، بازار مواد مخدر ایران، مجله جامعه شناسی ایران، دوره چهارم، شماره ۲، ۱۰۹-۹۱
- صمدی بگه جان، جمیل (۱۳۸۴)، امنیت اجتماعی در شهر سنندج (پایان نامه کارشناسی ارشد)، تهران، دانشگاه تهران.
- طاهری، زهرا، ربانی، رسول و مهدی ادیبی سده، (۱۳۹۱)، رابطه نقش پلیس و احساس امنیت در شهر اصفهان در سال ۸۸، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال اول، شماره اول، ۳۸-۲۱.
- علیوردی نیا، اکبر (۱۳۸۷)، مطالعه جامعه شناسی اعتیاد به مواد مخدر در ایران، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال پنجم، شماره ۲۰، ۲۱۳-۱۹۳.
- فرشید، ناصر (۱۳۹۲)، ۵۷ درصد سرقت‌ها در کرمان سرقت‌های خرد است، <http://kermankhabar.ir>.
- فطرس، محمد حسن، دلایی میلان، علی و مرتضی قربان سرشت (۱۳۹۱)، اثرات فقر، بیکاری و شهرنشینی بر جرایم علیه اموال در استان‌های ایران، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال دوازدهم، شماره ۴۶، ۲۹۷-۲۷۹.
- قدرتی، حسین، سردارنیا، خلیل ا...، ملتفت حسین و عبدالمهدی برشد (۱۳۸۸)، احساس امنیت اجتماعی، شبکه‌های اجتماعی و نهادهای نظم و قانون (مطالعه موردی شهر مشهد)، فصلنامه علمی - پژوهشی انتظام اجتماعی، سال اول، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۸.
- مرکز آمار، سالنامه آماری کشور سال ۱۳۹۰.
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۶)، مدیریت مبارزه با مواد مخدر در چند کشور «با تاکید بر ایران»، کد موضوعی ۲۶۰، شماره مسلسل ۸۸۰۲.
- معاونت برنامه‌ریزی و اشتغال استانداری کرمان (۱۳۹۱)، برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان کرمان ۹۴-۹۰.
- ملکیان، مینا و سعید شریفیان (۱۳۸۸)، بررسی عوامل موثر بر جرم زنان زندانی، فصلنامه پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره پنجم، تهران.
- موسایی میثم و سعید گرشاسبی فخر (۱۳۸۹)، بررسی رابطه بین بیکاری و قاچاق مواد مخدر در ایران، فصلنامه مسائل اجتماعی ایران، سال اول، شماره ۲، ۱۶۷-۱۴۵.
- نبوی، سید عبدالحسین، حسین زاده، علی حسین و سید هاجر حسینی، (۱۳۸۹)، بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه جامعه شناسی کاربردی، سال بیست و یکم، شماره پیاپی (۴۰)، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۹، ۷۳-۹۶.
- Buonanno, Paolo, Daniel Montolio. T. (2008). Identifying the socioeconomic and demographic determinants of crime across spanish provinces, International Review of law and Economics-28, PP89-97
- Sanchez, F., Conflict, Violent Crime and Criminal activity in Colombia, Press Yale University, 2002, pp 52

